

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУЖОВИНА

Редакция і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Русченє Поляків.

Тому два чи три роки в галицьких газетах польських була стала рубрика: *ruszczenie Polaków przez Rusinów*. В тій рубриці довгі часи нарікали Поляки на різні „кривди,“ заподіяні їм Русинами. Вкінці побачили, що ніхто в ті кривди не хоче вірити в краю, де Поляки верховодять, і покинули о тім писатц, а відступили того коника польським часописам на *kresach*, аби на нїм їздили і показували свій патріотизм. Так тепер від часу до часу черновецька *Gazeta polska* сідає на сего коника та пишє своєю патріотичною браурою.

Поляків на Буковині так мало, що треба нераз подивляти їх великі претенсії. Коли-б їх було ту стілько, як нас, а нас тільки, що їх, то ми не сміли би ї писнути; а проте они прибирають і ту на Буковині таку міну, як би були в Галичині. Очевидно засліплює їх сила галицьких Поляків, котру тепер з нагоди виборів в такий „братний“ спосіб пробують они на Русинах...

З того засліплення не виличать не їх ніколи ані згідні з правдою відповіді на їх наріканя ані дати статистичні. Всі Поляки австрійські терплять на манію великості, а ті на *kresach* уже найбільше, мабуть тому, що мають найменше сили. Они також пересвідчені, що Русини обовязані їм до якоїсь особлившої вдячності — а за що, того не годні сказати. Може за тепе-

рішну нелюдську агітацію против Русинів в Галичині?...

Так отже на тих „невдячних“ Русинів газета польських колоністів на буковинській Русі вже отче четвертий раз накидає ся за *ruszczenie polskiej dzieci*, особливо в Садагурі. В Садагурі такі Поляки, що о. Пйотровский мусів для них проповіді говорити по руски, щоби его розуміли; але що ті люди римо-католики, то після польської льогіки (зовсім такої як московска в ділах православія) они повинні доконче бути Поляками. Тому *hejże na Sorlisę!* давай нарікати на Русинів, що ті не дають руских дітей польщити.

Хто перший не любий Полякам? Очевидно, руский інспектор Попович! *Gazeta polska* вважає его ворогом Поляків ще з часів братерства редактора п. Колаковско-го з п. Тимінським, хоч негірші від п. Колаковско-го польські патріоти, як кс. Пельц із Кіцмана, кс. Краве і др. Зайонц із Серету можуть найліпше посвідчити, чи п. Попович заподівав Полякам яку кривду підчас свого інспекторства в тих повітах. Але *Gazeta polska* має своїх доносчиків, котрі із того, що п. Попович не запровадив безправно науку польської мови в Кіцмані вже в першій році двохлітньої школи дівочої в Кіцмані або що не приказав записувати діти рускі яко польські, роблять ему закид покривдження Поляків. Ну, на такі закиди шкода ї відповіді...

Так само неоправданий жаль має *Gazeta polska* до Русинів, що польської мови в семінарії учительській в Чернівцях учить Ру-

син п. Шкурган; бо Русини не іменували, ані не підпирали п. Шкургана на учителя польської мови і воліли би, щоби н. пр. учитель Жуковский переняв її замість рускої мови, котрої далеко не знає так, як п. Ш. польської.

В двох дальших статях нарікає *Gazeta polska* на надуч. Шорша в Садагурі, котрому, як каже, допоміг до сего місяця інсп. Попович, що хоч не є провинною, але є неправдою, бо інсп. Попович був під час перенесеня Шорша ще в Кіцмані, а не в раді шкільній краєвій. Що-ж закидає *Gazeta polska* п. Шоршови? Ото, що він з наказу власти шкільної, котрий яко зовсім законний боронив в соїмі президент краю супроти п. Вольчинського, записав матерну мову дїтій після фактичного стану, а не, як сего жадав від него звисний польонізатор кс. Пйотровский. За се називає *Gazeta polska* Нїмця п. Шорша, що після зложеної присяги повинне ся наказам власти і не фальшує документів, обрусителем. Після правних і етичних понять *Gazeta polska* на дуживає п. Шорш своєї власти, за те похваляє мабуть справки кс. Пйотровско-го, котрий в п'ятницю, дня 11-го с. м. бив у клясі ученика Нагроцко-го, що, не вміючи по польськи, заговорив по руски, котрий закаує парохіям зносити ся з Русинами, хочби брати участь в похоронах своїх кривих Русинів, котрий з казальниці говорить людям, що, хто молить ся по руски, тому Бог не дасть насущного хліба і т. п. Чи се у *Gazeta polska*

2) Русини в Сполучених Державах.

(Дальше.)

В першій половині 1886 року появила ся в Шенандоа перша, на цілій великій просторі Америки, руска гр. кат. церков. Говорять, що на будову її зібрано було стілько тисячок доларів, що з самих срібних доларів можна було її побудувати, але значна часть пішла на устроєне церковних інституцій. Передовсім треба було постаратись о руский гр. кат. цмнтар, бо не вважаючи на буквальні жаданя, приписані актами Унії рускої церкви з римським престолом і на папські буллі, котрі почивали на них, римо-католицькі священники не тільки збороняли похороняти померших Русинів руским гр. кат. священником, але й не давали їм місця на своїх католицьких цмнтарях. Тижнями лежали рускі мерці по домах, поки не роздобуто місця для їх вічного спочинку на яким-небудь протестантським цмнтарі. Однак о. Волянський спішив на похорони, не вважаючи на се, що до его приходу в Америку тоті самі римо-католицькі священники, польські, словацькі і ірландські сповняли для Русинів всі треби. При церкві в Шенандоа повстало векорі перше в Америці руске гр. кат. братство св. О. Николая і заложена була руска церковна парохіяльна школа. По приміру рускої громади в Шенандоа, стали організувати ся і другі рускі громади в Пенсильвенії, а навіть за границями її, закладаючи по різних місцевостях з року на рік нові рускі церкви, при котрих появляють ся скі братства і школи.

Нині маємо в Сполучених Державах північної Америки 38 руских гр. кат. парафій і 30 руских гр. кат. священників, з котрих 19 походять з епархії мункачівскої, 5 з пришівскої, а 6 з митрополії галицької. — Хотяй о. Волянський зістав офіційально признаний, хотяй росли, як гриби по дощі все нові і нові рускі гр. кат. церкви і численно прибували гр. кат. священники з Галичини і з Угорщини, то все таки американські, а радше сказати римо-кат. ірландські єпископи не зважали на той зріст і з причини несповідомости річи то фанатизму ніяк не могли і не можуть доси оставити в спокою ту церков.

Длятого видав Рим в 1889 р. розпоряджене митр. Галицькому і єпископам пришівському і мункачівському, щоби висилали до Америки самих лиш безжених священників. Але що се розпоряджене явно противорічить буквальному зміслу актів Унії і цілому рядови папських буль, котрі потверджають права і привілеї і характеристичні черти рускої гр. кат. церкви, то оно є незаконним і трудним до виповнення. — Тому й опісля і нині приходять все до Америки і жонаті священники.

В 1891 р. видала „*Congregatio de propaganda fide*“ на чолі котрої стоїть польський кардинал Ледоховский, розпоряджене, в силу котрого — кождей священник руский гр. кат. обряду, вибираючись в Америку, мусить подати просьбу до римского престолу о позволене ему тамтуда удати ся, означивши причину і подавши місцевість, в якій намірає поселитись, щоби о его прибуттю єпископ римо-кат. тойдієцезії міг наперед бути по-

відомленим, а прибувши має єпископови представитись і від него юрисдикцію прийняти, на підставі котрої він безпосередно під власть єпископа належить за цілий час свого пробування в Америці. Таким чином руский греко-кат. священник повинен мати разом дві юрисдикції, і підчиняти ся рівночасно двом єпископам, що представляє ся одиноким дивоглядом і виключним випадком на цілім світі. З наведеного видно ясно, на скілько римський престол узнає самостійність рускої гр.-кат. церкви і ту ненарушимість руского обряду, котрі були основним і головним умовієм Унії. З подібного, зовсім аномального положеня руско греко кат. церкви в Спол. Державах, вирости ті аномалії, котрі нині суть на порядку деннім. Правительство республики не мішає ся зовсім в церковні діла, а будучи церкви, церковні інституції, удержує священників сам нарід і ему належить зверхність у всіх ділах церковних. Єсли римський католицизм являє ся абсолютною монархією церковности, то на почві північної Америки витворив протестантизм крайню віроісповідну республику, устроєну всеціло на зверхности народа. — Опіраючись на свій нарід, руский гр.-кат. священник може не оглядати ся на ніяку юрисдикцію і не підчиняти ся жадному єпископови.

Єсли-би в той спосіб утворила ся солідарна організація із всіх руских гр.-кат. священників і представителів народу, то она могла би як найкраще повести діла американсько-церковні у Русинів. Організація тов. руских священників, котра недавно повстала, представляє ся першим, хоть

взорець совісного чоловіка, а не то проповідника слова божого? Мабуть, бо се єї інформатор, се агітатор, що висилає до правительства депутації зфанатизованих ним перекинчиків-Русинів, з котрих ледво один умів по польски покаржити ся на „*giszczenie polskich dzieci.*“ Ну, слідство покаже, чи *Gazet-і polsk.* ходить о те, аби польські діти не русчились, чи аби рускі польщили ся. Для нас ясна була й є шовіністична засада, що рим. кат. віра — польска, а всі ісповідники єї мусять бути Поляками; так само знає „*Gaz. Bucov.*“ тільки „волоску“ віру і Волохів. Куди не кинь, все клин; всі раді би збогачуватись на кошті Русинів; бють і ричать ще.

Зрештою вольному воля, але годі під такими обставинами жадати від Русинів, щоби приглядали ся такій убійчій роботі спокійно, ба, що більше, прикладали до того й своїх рук. Тут ні при чім покликувати ся на згоду і прислуги, хоч би навіть такі як колишнє вивиснене Тиміньського п. Колаковским, бо коли-б ми стали потурати, ба навіть помагати винародовленню Русинів по прикладу наших кацапів, тоді аж справді „доборолась би Україна до самого краю...“

А як справді виглядає се покривджене буков. Поляків в порівнянню з Русинами, на се дадуть нам найліпшу відповідь дати з остатнього справоздання краєвої ради шкільної. І так польскої мови яко предмету учать в Сереті, хоч там в мужескій школі є всего 21 дїтий польских, а в женьскій 18. Так само учать в школі в Банилові р. 36 дїтий, у Вижниці 12 хлопців і 18 дівчат, в Боянах 55 хлопців (на цілу школу) і 41 дівчат, в Садагурі 42 хлопців і 31 дівчат і в Кіцмани 33 хл. і 14 дівчат. Всі они, хоч становлять лише малу частину даної школи, вчать ся польскої мови.

Натомісь не вчать рускої мови навіть яко предмету в школах, в котрих є значне число руских дїтий: як в

Корові 43, в Острі 29, в Радівцях 18, в Банилові волоскім 24 (там є 158 руских дїтий обовязаних ходити до школи, але не ходять, бо не розуміють волоскої мови), в Новім Солонці 23 (за то ту завели польску викладову мову для Словаків!) в С. Ліпї 19, в Старих Іцканах 29, в Сучаві 20 хлопців і 33 дівчат — і т. д.

Так виглядає покривджене чверти міліона Русинів і горстки Поляків! Мають чого тутешні Поляки жалувати ся! Красше мовчали би, а то їх безпідставні претенсії до Русинів тільки роздражнюють суспільність.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 1-го марта 1897.

Іменоване. Президент краєвий іменував окінченого правника Николу Фльондора концептовим практикантом при політичнім адміністраційнім бюрі Буковини.

Пригадуємо, що вже сего четверга, дня 4-го марта відбудуть ся вибори з V-ої (загальної) курії. Всіх наших виборців з Путилівського, Вижницького, Станівського, Кіцманьського, Заставнецького, Садагурського і Черновецького повіту звизаємо, аби як оден муж віддали свої голоси на **Сидора Винницького**, презеса ц. к. суду краєвого карного в Чернівцях.

Рускі виборці з повітів Серетського, Сторожинецького, Сучавського, Радовецького, Гурагуморського, Дорнянського, Сольського, Селятиньського і Кіцманьського повинні также показати, що і Русини живуть в тих повітах, мають свою власну волю, знають, що вони Русини, знають що є рускі люди, котрі побивають ся о ліпшу долю всіх Русинів на Буковині і тих руских людей уміють пошанувати. Не голосуйте на нікого лиш на руского чоловіка! Хоч він і не буде вибраний послом, все одно — ви своїм голосованем покажете, що і ви є на світі! А щоб ваші голоси марно не розстрілювали ся, то голосуйте всі на одного. Від деяких виборців знаємо на певно, що будуть голосувати

на професора д-ра Стефана Смаль-Стоцкого з Чернівців. Отже найліпше, аби такі всі рускі виборці дали свій голос на др. Стоцкого. Нехай покаже ся, кілько Русинів прийшло вже до того пізнаня, що они Русини!

Руску патріотичну інтелігенцію просимо, щоби принципнувала виборців, повиписувала добре імена кандидатів, попереглядала картки, поправила, як треба, взагалі, щоби сповнила свій обовязок провідників народу. Коли картки до голосованя зісують ся яким чином, то виборець має право жадати від старости другої картки. Голосоване відбуває ся картками, тайно; картку треба так зложити, щоби ніхто не заглянув до неї, хто там написаний; ніхто не має права, заглядати в картку, отже не треба боятися нічого, а сьміло голосувати на свого руского кандидата!

Правибори в Комарні в Галичині викликали велике забуренє і кроваві бійки. Махери виборчі розлютили своїми виборчими штучками наїд до тої степені, що товпа впала до задаткової каси, де нараджували ся др. Яклиньский, бурмістр Комарна, Троян, повномочник графа Лянкороньського та ще кілька осіб і побили їх мало що не на смерть. Розярена товпа знищила ціле урядженє каси, порозбивала все в шинку, де др. Яклиньский сховав ся і обрабувала его згроший і коштовних річий. Гроза була така велика, що жандармерия не могла дати собі ради і зареквірували швадрон уланів з Городка. Коли прийшло військо, настав спокій. — Знов доносить „Діло“ в останніх вістях, що в станіславськїм окрузі в Чернівці при правиборах жандарми пробали багнетами одного виборця на смерть, двох пробали смертельно а трех тяжко ранили. — В Вихторіві при правиборах сторонники паньскі пострілили трех наших виборців. Уже й в Галичині настали кроваві вибори, борба йде не на ковбаси, а вже на багнети.

Бранка в році 1897. Для переведеня головної бранки сего року назначили такий розклад: в Вижниці (1770 новобранців) бранка 29. і 30. цвітня 1., 3., 4., 5., 6., 7., і 8. мая; в Сереті (1024 новобранців) 29. і 30. цвітня 1., 3., 4., мая; Сторожинець (1305 новобранців) 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., мая; в Чернівцях, повіті (1740 новобранців) 1., 2., 3., 5., 7., 8., 9., 10., 12., цвітня; в Чернівцях, місті (920 новобранців) 13., 14., 21., 22., цвітня; в Радівцях (890 новобранців) 29., 30., цвітня 1., 3., 4., мая; в Радівцях, Стразі (315 новобранців) 6., 7., мая; в Гурагуморі, Сольці (549 новобранців) 10., 11., мая; в

бути може і несвідомим кроком в тім напрямі. На жаль, крайно низький уровень духового і морального розвита, на котрім находить ся велика більшість угро-русских священників, їх тимчасовий лиш побит в Америці, тільки для наповнення собі кишені, дуже спинають роботу загальну у всіх направах. Их підчинене ріжним угро-русским лихварям — їх склонність до всяких сплетень, інтриг і обманів — все то великі перешкоди до осушення першого кроку на дорозі независимого священничо-народного устрою і управи рускої греко-кат. церкви, котра би не потребувала ніяких єпископів, котрі ту в північно-американській республіці стають лиш лишним тягаром на бідні средства народні.

Що відносить ся православних Русинів, чи Малоросів з Росії, то їх незначна горсточка вельми роскинена, належить до православної єпархії аляскинської і алеутської. В той час, коли Русини греко-католики або уніяти не мали ще своїх церков, ходили до церков рим-кат., польских, словацких і ірландских. — Русини православні віддалені від своїх парохіяльних церков, пороскидані по великих просторах, або ходять до уніятских церков, що в виду того самого обряду являє ся зовсім звичайним, а если в близькості нема уніятских церков — они обходять ся без церкви, вижидаячи ліпших часів. Однак нетагт зі сторони католицкої єрархії в Спол. Державах, переслідованя і пониженя так самого обряду, як і руских священників не ограничили ся на висше наведені тяжкі наслідки для гр. кат. церкви, они викликали і другі результати так для єпископату, як і для самого Риму зовсім не ожидаїні. Руский гр. кат. священник о. Алексей Товт, родом з Угорщини, настоятель уні-

ятского прихода в Миннеаполіс, держави Миннесоты, виведений з терпеливости, переслідований всякими можливими сиватурами зі сторони місцевого римско-католицкого єпископа, котрий конець кінців постарав ся, що его відкликано в старий край, під угрозою суспензії, удає ся до Сан Франціско, в резиденцію російского православного архієрея і приймає православіє. Повернувши ояте в свій уніятский прихід, з початку не відкриває свого переходу на православіє, тільки поступенно наклонюючи до сего своїх парохіян, зумів повести діло так осторожно печатно і устно, що о переході на православіє руского уніятского приходу в Миннеаполіс дізнали ся всі тільки тогди, коли то сталося довершеним фактом, т. є. коли в серпні 1892 р. було прочитане публично в миннеапольській рускій церкві письмо від сьв. синода, про прилученє того прихода до американської православної єпархії. Той факт визвав православну пропаганду посеред Русинів-уніятів, о котрій дотепер представителі російской православної церкви в Америці ніколи навіть не снили. Роскаїєне американского римско-кат. єпископата і конгрегації для розширення віри в Римі що-до своїх діл взглядом рускої гр. кат. церкви в Америці оказалось вельми опізненням — а що до монсеньора Ледоховского оправдалась стара пословица: „*Mađry Lach ro szkodzie.*“

Однак і Русинам в Америці не принесла пропаганда православія добра. Всякий перехід із застарілого порядку до нового — котрий зложив ся віками і вріс в душу і серце чоловіка а особливо в духовно-моральній області релігії, крайно трудний і потребує до свого осушення відповідної, вже уладженої, певної хвилі. Тимча-

сом в розбиранім нами ділі, в злученю Русинів з православієм, момент той був зовсім случайний: вийшов з непорозуміня греко-кат. священника з римско-кат. єпископом і відкликана першого на родину під угрозою суспензії. Руский наїд в Америці, репрезентований виключно галицкими і угро-русскими гадузями, на стілько ще недавно став ту осідати, бо в перших початках еміграції приходиш лиш на якийсь час, за роботу, і на стілько ще не розглянув ся і незмінив ся в економічнім і суспільнім відношеню, що подібний перелом оказав ся ему зовсім неприродним, визваним случайністю, а дальше початим і веденим не в своїм часі і не „благовременно“. Дальше, всяке діло носить в собі характер того жерела, з котрого оно вишпливає.

Непорядки руского народа в Сполуч. Державах були жерелом того сумного прояву, а озлобленє гр. кат. священника против римско-кат. єпископату було би і зовсім справедливе і узасаднене. Сей священник, о. Ал. Товт получив чин протоєрея і нагрудний крест в нагороду за прилученє миннеапольских вірних і він в наслідок того зєднав собі повне довіре у російского православного єпископа і на тій підставі кинув ся стрімголов на агітацію поміж Русинів-уніятів, привертаючи їх на православіє. Пімету ту хотів о. Товт здійснити за свою личну обиду на римско-кат. америк. єпископах і ведучи агітацію православну поміж руским народом в Америці, не зважаючи зовсім ані на обставини часу, ані на уровень образованя народа, загнав ся агітатор так далеко, що стратив сам рівновагу і всяку осторожність, всякий такт, всяку ріжницю поміж дозволеними і не дозволенними средствами, поміж чесними і нечесними ору-

Гурагуморі (620 новобранців 13., 14., 15., мая; Кімполоні (525 новобранців) 17., 18., 19., мая; Кімполоні, Дорна Ватра (260 новобранців) 21., 22., мая; Сучава (1170 новобранців) 2., 3., 5., 7., 8., 9., цвітня; Кіцмань (1740 новобранців) 1., 2., 3., 5., 7., 8., 9., 10. цвітня. — До сего-річної бранки покликані новобранці з років у-родження 1874, 1875, 1876.

Др. Дмитро Вергун — пише N. W. Tagblatt — молодий руский дневникар (?) про-живаючий у Відні, дістав ся до Іванової хати зовсім несподівано. При нагоді ревізії в редакції „Галичанина“ найдено програму агітаційну Вер-гуна, в котрій він обстає за утворенем тайного союзу. Не найшовши прихильників для свого плану межи рускими студентами, Вергун післав проект статута тайної організації редакції „Га-личанина“, котра его з деякими змінами випеча-тала. При ревізії найдено нову програму Вергу-на і длятого его увязнено.

Курс для анальфabetів урядил в Ря-шевє в Галичині за субвенцією союму краєвого, щоби ширити знанє письма і між старшими не-грамотними. На той курс учає 24 мужчин в віці 24—30 літ. Здала би ся така школа і у нас, на Буковині!

Гумористика. Про фонетику розписали ся „Бук. Вѣдомости“ і кажуть між иньшими та-ке: „Руский народ убивають безпосредственно не поляки, не німці, не другі наші нам чужі вороги, но свої власні продажні, лукаві, юродиві діти, котрі гірше чужого рідну матір добивають“. Тими продажними дітьми мають бути „фонети-ки“, котрі хотять, як „Бук. Вѣдомости“ кажуть, завести латинську азбуку до руского письма. Тепер ми вже знаєм, чому наші кацани в Га-личині полячать ся і провадять польскі доми, на Буковині німчать ся або волощать ся і вихову-ють дітей в чужій мові — „бо се не убиває безпосредственно нашого народа!“

З залізницї. Як ми свого часу доносили, війшло в жите друге получене поспішним потя-гом на пляху Чернівці-Відень від дня 1-го марца.

Утікачі з Бразилїї. Недавно вернув з Бразилїї господар з Сокальщини Полотнюк. Був се маючий чоловік, мав землі 20 морів. Заманє-ний агентами, продав своє поле і дістав ся до Куритиби. Зразу зарябляв при залізницї, за що діставав три мільрейси денно. Гроші ті на жите не вистарчали, бо сам хлїб, якого потребував Полотнюк для скупого прокормленя себе і роди-ни коштував мільрейса. Пізнійше визначено ему

жїями — взагалі він не перебирав у средствах, що власне его і згубило.

Найпоганнійшам з тих средств було і є ще по нині висиланє в наряд по салюнах, т. е. американських шинках своїх агентів, рекрутова-них з самих низьких, упавших і темних личнос-тей, котрі вже не мали нічого до страчєня і котрі за склянку пива і закуску і якусь малень-ку сумку грошей, готові були рїшитиє і мор-дувати людей. — Не говорючи вже про се, що подібні агенти для агітації за православїєм, ви-шуковані і підпомогані о. Товтом, відомо без відомости і призову російского православного єпископа в Сан Франціско, компромітують в най-вишій степені віру, котру визнає велика біль-шість руского народу, а їх дикі і дивні поступ-ки довели до процесів о церкві, котрі крім скандалів і компромітації самої віри, суть і ве-ликим материяльним тягаром для бідного народу і споводовують наконєць найрїжнороднійші непо-розумїня, сварки і низькі снори поміж братами і синами одної Матері. Таким чином діло, котре при догідній хвилі і при догідних обставинах могло би було при повній осторожности прийняти зовсім иньші міри і иньше значїне, нині служить народу лиш на шкоду, деморалїзує наряд і до-водить до морального упадку, здійснюючи дуже пригідну на тім місци малоруску пословицю: „пани бють ся, а в мужиків чуби другь ся“.

З висше наведеного годі не доглянути, що положене церковне Русинів в Спол. Державах представляє ся таки досить невідрадним.

(Конець буде.)

поле, покрите деревами і корчами. Корчі і дере-ва треба було вирубати і спалити а на попелі садити чорну фасолу і кукурузу, котра тут по трохи удає ся. Сей попіл родить лише через два роки. Коли се побачив Полотнюк на полях кольтонїстів, що давнійше переселились до Бра-зилїї, пустив ся враз з родиною з поворотом до Галичини. Нині він зруйнований, з богатого го-сподаря став жебраком. Цікава однак річ, що се-ляни не вірять его оповіданям про нужду в Бра-зилїї і все гуторять, що то „пани его намовили“, щоби таке людям говорив. — До села Товсто-дуга в Тернопільщині вернуло з Бразилїї двох господарів. Один з них поховав в Бразилїї жін-ку і двоє дітей, а двоє лишив на ласку Божу, бо не мав стілько грошей, щоби оплатити пере-віз за себе і за них з поворотом до Галичини. Другий покинув в Бразилїї жінку і матір а сам утік до краю. От вам бразилїйский рай!

Чи любий, чи ні? В віденьській прасї іде горячий спір і великі доходженя, чи цїсар сказав на бали міста Відня до заступника бур-містра „мій любий Льюєгер“, чи ні? Антисеміти кажуть, що цїсар ужив слова „любий“, ліберали громадять свідків і доводи, що ні, а правди годі тепер доказати, чи Льюєгер був „любий“ чи нелюбий.

Кароль Бльонден, світової слави линоскок, помер семи днями в Лондоні, в 73-ім році жи-тя. В році 1855 перейшов він перший раз по-над Нїягарою по ливні, розтягнений в висоті 50 метрів понад шумячим водоспадом. Ту сьмїлу штуку повтаряв пізнійше досить часто. Попи-сував ся майже у всіх більших містах Європи.

Конкурс. Виділ тов. „Руска Бєсїда у Львові“ розписує сим конкурс на самостійного директора народного театру „Рускої Бєсїди у Львові“. Услїва: 1) Обняте театру у власний заряд наступає дня 1-го квітня с. р. 2) Зложєне відповідної кавції. 3) Предложєне свідочств до-теперішного занятя. Поданя належить внести на письмі найдалше до дня 15-го марца с. р. до видїлу тов. „Руска Бєсїда у Львові“ ринок ч. 10., де також засягнути можна близших пояснєнь. — У Львові дня 17-го лютого 1897 р.

Дрібні вїсти. Бібліотека Товариства „Про-світа“ у Львові (ринок ч. 10) отворена кожного ві-тірка і кожної пятниці від години 12. до 1. в по-лудне. Члєни товариства можуть користати з біблі-отеки на підставі постанови регуляміну бібліотечного — Великі сніги впали в західних і всхідних Пру-сах. Вся комунїкація перервана. Місцями верхи де-рев ледви видїють з під снігу. Почтові вози по-застрагали в сніжних наєпах, а так само й залїзни-ці спочивають. Кількоро людей замерзло в снігах. — Незвичайний процес закінчив ся перед судом присяглих в Коломиї. Засуджено на 13 місяців вязниці двох дідів-жебраків, що в червни ми-нувшого року виграли родичам малого 6-літ-ного хлопця, щоби привчити его жебрацтва. — На конференції збору профєсорів львівского уні-верситету ухвалєно вже приймаєти женциєи з учительским видїловим ієситом на надзвичайні слухачки, а з гімназияльним ієситом зрілости на звичайні. Ухвалу ту, як пише Ster, переслано міністерству просвіти до затвердженя.

Складки. На Народний Дім зложили далі в Читалні Товтрянській 2 зр. 90 кр. (на то дали: Ник. Мунтян, і Онуфрій Ячук по 5 кр., Дм. Финюк, Гр. Барабаш, Ник. Сніжавка, Ник. Кіцан, Вас. Бочулинський, Вас. Грималюк, Танає. Бойчук, Георг. Білик, Вас. Шербак, Ст. Кіцан і Ів. Дідух по 10 кр., О. екса Король, Григ. Сні-жавка і Георг. Король по 20 кр., учит. Іля Бой-чук і Яким Кузьма по 30 кр., учит. Дм. Альбота 50 кр.), о. протоєр. Стеф. Іванович з Маля-тинців 2 зр., третина складки з Путилівщини зібраної езекутором п. Адольфом Спічаком 1 зр. 35½ кр. (на то зложили ся: Кость Харч, Марко Поляк, Олекса Поляк і Марко Куриш по 50 кр., Олекса Куляш і Семен Горбан по 20 кр., Захар Бойчук, Ник. Воронович, Олекса Торак, Єремій Файчук, Роман Бурдузак, Іван Гарасимчук, Мих. Близнюк, Петро Рубань — всі з Пляскої, — Ва-силь Маршевка, Василь Ферфєлоца, Ів. Куляш, Танасій Калинюк і Олекса Лучик з Сергіїв, Семен Мошуляк з Шипота камер. по 10 кр., Ст. Бойчук, Уласій Дучик, Петро Кобилиця, Вас. Мушрук, Гриць Захарук з Пляскої, і Стеф. Мошуляк

з Шипота по 5 кр.) разом доси 118 зр. 87½ кр. — На друкарню: третина наведеної повисше скла-дки з Путилівщини 1 зр. 35 кр., Онуфр. Ілюк учит. з Дубівця 50 кр. — разом доси 18 зр. 97 кр. — На бурсу Народного Дому: третина повисше наведеної складки з Путилівщини 1 зр. 34 кр. надуч. Патапєвич в Погорилівцях 1 зр., пані Йосифа Єх 2 зр., Петро Павлюк з Шубранця 60 кр., Петро Мудрий з Шубранця 10 кр. На всєїлю у ви. п. Андрука уч. в Іспасї зібрав акад. п. Догомиля на бурсу 22 зр. На сю суму зло-жили ся: Молода пара 2 зр. п. Геновефа Годо-ваньєска 5 зр. п. Годованський уч. 3 зр., п. Гру-бер секретар 1 зр., Федір Андрук 1 зр. Ст. Ді-нис, начальник з Іспаса 1 зр., Ів. Фочук началь-ник з Черногузів 50 кр., всєч. о. Томюк 50 кр., всєч. о. Боднарєскул 50 кр., всєч. о. Данилевич 50 кр., п. Лев Маковієвич 50 кр., п. Дмитро Кейван надуч. з Валавча 60 кр., п. Алеко Па-рашук, музикант з Глинниці 50 кр., п. Василь Завадюк уч. 50 кр., п. Осип Лучинський уч. 50 кр., В. Грегорович уч. 30 кр., Іларія Зава-дюк 20 кр., Аспазія Грегорович 20 кр., Ів. Шпитко 50 кр., Аксєнія Шпитко 20 кр., Аниця Андрук 20 кр., Ілена Андрук Т. 30 кр., Ілена Андрук 10 кр., Юрій Андрук 20., Василь Мазуряк 10 кр., Аниця Мазуряк 10 кр., Ілена Мазуряк 5 кр., І. Влад, начальник з Валавча 15 кр., Віктор Міглев-ский 20 кр., К. Дінис 15 кр., Ірина Дінис 20 кр., Петро Мазуряк 20 кр., Василь Фуштей 50 кр., Василина Фуштей 10 кр., Аксєнія Лазоряк 10 кр., Н. Грєбовский 10 кр., Тєтяна Фочук 10 кр., Н. Н. 3 кр., малі складки 12 кр. Разом за 1897 рік 89 кр. 82 зр. Всім тим добродїям сердєчне спасибіг!

Телеграми „Буковини“.

3 дня 1-го марца 1897 року.

Відень. Цїсар відїхав о 6-ій годині рано осібним поїздом до пригіря сьв. Мартина.

Манїля. Ворохобня вибухнула тут наново. Тубольці напали на касарні і забили одного офїцера і чотирох жовнїрів. Вїєска іспаньскі ви-ступили на улиці. Забили 200 повстанців а бо-гато взяли в неволю.

Софія. Сербєкий король приїздить сюди завтра. Пополудни представить ся ему сербєка кольтонїя, вечером відбудє ся обїд в парадній па-латі княжїй. У вівторок король огляне вїєскову школу і касарні, вечером балъ у кн. Фердинан-да. В середу торжєственне богослужєне і пара-да софїєскої залогі, вечером прийняє на дворі і театр. В четвер отворєне залїзниці Софія-Роман, вечером відїзд короля до Білгорода.

Будапєшт. Budapest Corr. доносєть, що проекти угоди увїйдуть до авєстриєскої і угор-скої палати рївночасно при кінци марца, або найдалше в половині цвітня.

Кольонїя. Köln. Ztg. доносить, що Турєч-чина змобїлізувала в короткім часі 150.000 вїє-ска, з того 40.000 призначєних против Греції, 80.000 против Болгарїї, 30.000 против Сербїї.

Атєни. В цїлім краю бере верх гадка, що-би спротивити ся зарядженям держав. Греки хочуть прийняти на себе всєяку відповід за на-слїдки, які потягне їх опір. Удїленє автономїї Крєтї не може Греків вдоволюєти, бо оно не за-безпечить християнської людности від Турків, поки вїєска турєцкі будуть знаходити ся на острові.

Атєни. Посли держав уложили спільну по-ту, що завзиває Грецію відкликати свої вїєска і фльоту з Крєти. Час для виконаня того пору-ченя не означєний, бо дотичні інструкції для послів не були згідні.

**Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,**
най удасть ся до мене, то певно не
пожалує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому.
З поважанем
В. Данилевич,
машиніст у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
лїзничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з острожністю лише флаш-
ки зі значим знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях
має на складі отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“
для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“
сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“
з поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

**„25 повісток
для чемних діточок.“**
32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“
Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.
Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯИШЕР
робітня одягів для мужчин.
Чернівці, ул. паньска ч. 16.

Виготовляє у браня мужескі пі-
сля найновішого крою за ціну як
найдешевшу.

Замовленя з провінції виконує як
найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати
ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

**Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!**

„Дністер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство
асекураційне, припоручене Вєч. Ду-
ховенству і вєім вірним через
Впрєосєв. Митр. і Прєосєв. Еп.
Ординарияти вєїх трєх галицких
Епархій, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі, а договори заключені з першими Товари-
ствами контрасекраційними подають „Дністрови“
можнїєт обезпечувати і виплачувати і найвїсші суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові
при позичках іпотєчних.

На жїтє можна обезпечати ся через „Дністер“
після вєїх можливих комбїнацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котрє дає як найкор-
ристїйші услїва і видає полїси і квїти в рускїм
язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стова-
ришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, при-
ймає від своїх членів і третїх лиць вкладки до
опроєнтованя по 5 процєнт. І гаранція цїлковита.
Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тїлько
власитєлям реальностей, вільних від тягарів, за по-
рукою двох членів. З позичок відтягає ся десята
часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агєнції в мїсцевостях, де
„Дністер“ не в заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отєим маю честь повідомити шановних від-
биратєлїв, гостей і публику, що я перебрав ієтну-
ючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА
склад корінних товарів, вин і делїкатєсїв
— (заснований 1812 р.) —
а окрім того
АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН
з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під
моєю власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сїй нагодї складаю сердєчну подяку
за довїре, оказанє так часто попередній фірмі, і
прошу уклїнно, мати те саме довїре на дальше і
для мене, при чїм запевняю, що все старатиму
ся задоволити шановних гостей добірними това-
рами найліпшого сорта, низькими цінами і
уважною услугою.

Прощу о частї замовленя і пишувє
з поважанем
Стефан Гаїна.

Для панів учитєлїв!
INSPECTIONSBERICHT
є на складі в друкарні
„Рускої Ради.“
Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ
повинна находити ся

Народописна карта
українсько-русского народу,
владжна д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Прєсєвіта“, а виконана в літографічнїм закладї
Андрїя Андрєйчина у Львові.

Книгарска ціна карти, накле-
єної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Прєсєвіти“ і передплатників
„Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомєндованою пер-
єсылкою 3 зр.

Купити можна в „Прєсєвітї“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

Рух поїздів залізничих
важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломїї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломїї, Ста- нїславова, Львова, Кра- кова і Відня	347	941	1029 538
З Букарєшту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарєшту	1203	717	1048 616
З Новоселиць, Садаґури			1113 950	До Садаґури, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Серєдно-європейскї час рїжнїгь ся від львівського о 36 мїнут, а від черновецького о 44 мїнут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівскїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькїм 12 год. 44 мїнут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцію відповїдає **Осип Маковей**.
З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

